

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Sžo/32/2013
Identifikačné číslo spisu:	1012201705
Dátum vydania rozhodnutia:	22.08.2013
Meno a priezvisko:	CSc., JUDr. Eva Babiaková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1012201705.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: C. W., toho času A. a A., I. T.. X, V., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, Národná 34, Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 5N 1804/12 zo dňa 6. augusta 2012, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Sp/14/2012-31 zo dňa 26. marca 2013, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Sp/14/2012-31 zo dňa 26. marca 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave potvrdil rozhodnutie odporcu č. 5N 1804/12 zo dňa 6. augusta 2012 a navrhovateľovi právo na náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia uvedeného rozsudku vyplýva, že krajský súd napadnuté rozhodnutie podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) potvrdil, keď po preskúmaní veci dospel k záveru, že toto rozhodnutie je správne a bolo vydané v súlade so zákonom. Konštatoval, že vo veci, s ktorou sa navrhovateľ obrátil na odporcu nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu, čím žiadateľ - navrhovateľ nesplnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, pričom nesplnenie hoci len jednej z nich má za následok negatívne rozhodnutie.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, navrhujúc, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zrušil v plnom rozsahu a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie. Súdu prvého stupňa vyčítal, že svoj záver o tom, že nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu, ničím nevysvetlil a neodôvodnil. Namietal, že o úplne totožnej veci už v jeho prípade rozhodovali aj iné súdy, medzi nimi aj Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý rozhodnutiami č. k. 24Sp/8/2013-25 zo dňa 27. marca 2013 a č. k. 28Sp/16/2012-19 zo dňa 12. februára 2013 zrušil rozhodnutie Centra právnej pomoci a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Poukázal na skutočnosť, že vo svojich rozsudkoch sa tieto súdy odvolali na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 6Cdo/16/2012, sp. zn. 4Cbo/239/2009, sp. zn. 6Cdo/118/2011, sp. zn. 2MCdo/5/2011 a sp. zn. 4MCdo/22/2010) a aj Európskeho súdu pre ľudské práva (Máčalová vs. Slovenská republika, Airey vs.

Írsko), pričom jednoznačne vyslovili, že „dôvod, na základe ktorého odporca vyvodil záver o tom, že nemožno vylúčiť zrejmu bezúspešnosť uplatňovania práva, neobstojí.“ Uviedol, že podmienky, pri nesplnení ktorých je daná zrejma bezúspešnosť sporu, jasne stanovuje zákon (napr. premlčanie lehoty, zánik práva), čo sa však podľa žalobcu prejednávanej veci netýka. Ďalej namietal, že hodnotenie predmetu sporu prislúcha len súdu, preto pokladal za neprijateľné, ale aj predčasné vyslovenie záveru Centrom právnej pomoci o predmete veci. Zdôraznil, že nepriznanie právnej pomoci navrhovateľovi, ako osobe bez právnického vzdelania a osobe odkázanej (t.j. v hmotnej núdzi), by znamenalo porušenie práva na prístup k súdu. Doplnil, že svoje odvolanie odôvodňuje citovanými rozsudkami Krajského súdu v Banskej Bystrici a žiada odvolací súd, aby pri posudzovaní odvolania vychádzal z ich odôvodnenia. V závere odvolania opätovne zdôraznil, že napadnutý rozsudok je nielen nejasný, nezrozumiteľný a nepreskúmateľný, ale navyše nespĺňa ani zákonom stanovené náležitosti, čo žalobcovi znemožňuje rozsudok napadnúť riadnym a účinným spôsobom. V uvedenom videl porušenie práva na účinný opravný prostriedok a práva na spravodlivé súdne konanie.

Odporca vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že Centrum právnej pomoci je štátna rozpočtová organizácia zriadená zákonom č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“), ktorá poskytuje právnu pomoc v citovanom zákone špecifikovaných prípadoch. Jednou z podmienok poskytnutia právnej pomoci je vylúčenie zrejmej bezúspešnosti sporu, pričom pri rozhodovaní o nároku na právnu pomoc sa posudzuje aj otázka materiálnej núdze žiadateľa a hodnoty sporu. Ďalej uviedol, že úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť iba ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok. Odporca postupoval podľa zákona č. 327/2005 Z. z. v platnom znení a na základe predložených dokladov zistil, že navrhovateľ nespĺňa zákonom stanovenú podmienku, keďže nie je možné vylúčiť zrejmu bezúspešnosť sporu, nakoľko vo veci, s ktorou sa navrhovateľ obrátil na centrum (zastupovanie v dovolacom konaní), nie je dovolanie prípustné. Vzhľadom na uvedené odporca navrhovateľovi nárok na poskytnutie právnej pomoci nepriznal. Mal za to, že svoje rozhodnutie aj riadne odôvodnil a dodal, že s jeho názorom sa stotožnil aj súd prvého stupňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 v spojení s § 250ja OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

K základným právam účastníka konania obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, patrí právo na uvedenie dostatočných dôvodov, na ktorých je rozhodnutie založené. V súvislosti s riadnym odôvodnením je potrebné uviesť, že vychádzajúc z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (o.i. vecí Garcia Ruiz proti Španielsku, rozsudok zo dňa 21.1.1999 týkajúci sa sťažnosti č. 30544/96, Ruiz Torija proti Španielsku, rozsudok zo dňa 9.12.1994, týkajúci sa sťažnosti č. 18390/91, Van de Hurk proti Holandsku, rozsudok zo dňa 19.4.1994, týkajúci sa sťažnosti č. 16034/90), judikatúry Ústavného súdu SR (sp. zn. I. ÚS 226/03 zo dňa 12.5.2004, III. ÚS 209/04 zo dňa 23.6.2004, sp.zn. III. ÚS 95/06 zo dňa 15.3.2006, sp. zn. III. ÚS 260/06 zo dňa 23.8.2006), nie je nutné, aby na každú žalobnú námietku bola daná súdom podrobná odpoveď a rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzovaný s ohľadom na okolnosti každého prípadu, ak však súd v odôvodnení nereaguje na zásadnú, relevantnú námietku, súvisiacu s predmetom súdnej ochrany prednesenú žalobcom, je potrebné tento nedostatok považovať za prejav arbitrárnosti (svojvoľnosti). Súd je povinný dbať na to, aby jeho rozhodnutie bolo presvedčivé, na podporu čoho

uvedie dostatočné argumenty.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva. Procesným právom účastníka je i právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 OSP totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite skutkovo a aj práve argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

Krajský súd z uvedených zásad súdneho prieskumu dôsledne nevychádzal, nevysporiadal sa so skutočnosťami a námietkami tvrdenými navrhovateľom, ktorý pokladal za nesprávny záver odporcu o tom, že v prejednávanej veci nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu z dôvodu neprípustnosti podaného dovolania navrhovateľa, ktorý tento záver súčasne považoval za rozporný s existujúcimi rozhodnutiami tak vnútroštátnych súdov, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva. Vzhľadom na uvedené pochybenia odvolací súd jeho názor, že preskúmané rozhodnutie odporcu je v súlade so zákonom, považoval za predčasný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pokladal za nevyhnutné poukázať aj na odvoláciu námietku navrhovateľa, že krajský súd svoj záver, ktorým sa stotožnil s názorom odporcu, že nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu, ničím nevysvetlil a neodôvodnil. Uvedenú námietku vyhodnotil ako opodstatnenú, nakoľko súd prvého stupňa na túto skutočnosť nereagoval a dôvodmi, pre ktoré nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu sa nezaoberal. Preto odvolací súd považoval napadnutý rozsudok za arbitrárny. Na základe uvedeného dospel k záveru, že je potrebné ho pre toto závažné procesné pochybenie zrušiť postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude vec v naznačenom smere prejednať, dôsledne sa vysporiadať so všetkými relevantnými námietkami navrhovateľa a znova vo veci rozhodnúť s uvedením náležitých dôvodov.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou OSP).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.